

Sprawozdanie niezależnego biegłego rewidenta z badania

Dla Walnego Zgromadzenia i Rady Nadzorczej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA

Sprawozdanie z badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Opinia

Przeprowadziliśmy badanie załączonego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Powszechnej Kasy Oszczędności Banku Polskiego SA („Grupa Kapitałowa”), w której jednostką dominującą jest Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski SA („Jednostka dominująca”), które zawiera:

- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2019 r.;

sporządzone za rok obrotowy od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r.:

- skonsolidowany rachunek zysków i strat;
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów;
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym;
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych;

oraz

- noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego zawierające

opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające

(„skonsolidowane sprawozdanie finansowe”).

Naszym zdaniem, załączone skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej:

- przedstawia rzetelny i jasny obraz skonsolidowanej sytuacji majątkowej i finansowej Grupy Kapitałowej na dzień 31 grudnia 2019 r., skonsolidowanych finansowych wyników działalności oraz skonsolidowanych przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony tego dnia, zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- jest zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa oraz statutem Jednostki dominującej.

Niniejsza opinia jest spójna z naszym sprawozdaniem dodatkowym dla Komitetu Audytu, które wydaliśmy dnia 12 lutego 2020 r.

Podstawa Opinii

Nasze badanie przeprowadziliśmy stosownie do postanowień:

- Krajowych Standardów Badania w brzmieniu Międzynarodowych Standardów Badania przyjętych przez Krajową Radę Biegłych Rewidentów („KSB”);
- ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym („ustawa o biegłych rewidentach”);
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 537/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących ustawowych badań

sprawozdań finansowych jednostek interesu publicznego, uchylającego decyzję Komisji 2005/909/WE („rozporządzenie UE”);

- innych obowiązujących przepisów prawa.

Nasza odpowiedzialność zgodnie z tymi regulacjami została opisana w sekcji Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Uważamy, że dowody badania, które uzyskaliśmy są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii.

Niezależność i etyka

Jesteśmy niezależni od Grupy Kapitałowej zgodnie z Kodeksem etyki zawodowych księgowych Międzynarodowej Federacji Księgowych („Kodeks IFAC”), przyjętym uchwałami Krajowej Rady Biegłych Rewidentów oraz z innymi wymogami etycznymi, które mają zastosowanie do badania sprawozdań finansowych w Polsce.

Spełniamy wszystkie obowiązki etyczne wynikające z tych wymogów i Kodeksu IFAC. W trakcie badania kluczowy biegły rewident oraz firma audytorska pozostali niezależni od Grupy Kapitałowej zgodnie z wymogami niezależności określonymi w ustawie o biegłych rewidentach oraz w rozporządzeniu UE.

Kluczowe sprawy badania

Kluczowe sprawy badania są to sprawy, które według naszego zawodowego osądu były najbardziej znaczące podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy. Obejmują one najbardziej znaczące ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia, w tym ocenione rodzaje ryzyka istotnego zniekształcenia

spowodowanego oszustwem. Do spraw tych odnieśliśmy się w kontekście naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego jako całości, a przy formułowaniu naszej opinii podsumowaliśmy naszą reakcję na te rodzaje ryzyka. Nie wyrażamy osobnej opinii na temat tych spraw. Zidentyfikowaliśmy następujące kluczowe sprawy badania:

Utrata wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom

Wartość księgowa kredytów i pożyczek udzielonych klientom (z wyłączeniem wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat) wyniosła 223 148 mln zł na dzień 31 grudnia 2019 r. Wynik z tytułu odpisów na oczekiwane straty kredytowe wyniósł minus 1 147 mln zł za 2019 r. (Noty 12, 25 oraz 26 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Kluczowa sprawa badania

W procesie szacowania oczekiwanych strat kredytowych dotyczących kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej odnoszonej w inne dochody całkowite wyróżnia się dwa zasadnicze etapy – pomiar strat

Nasze procedury

Nasze procedury badania, przeprowadzone przy wsparciu naszych własnych specjalistów z zakresu zarządzania ryzykiem finansowym oraz systemów informatycznych, obejmowały między innymi:

oczekiwanych oraz identyfikację istotnego wzrostu ryzyka kredytowego lub przesłanek utraty wartości.

Przesłanki utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego identyfikowane są głównie na podstawie terminowości obsługi zadłużenia, sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorców oraz aktualnego poziomu prawdopodobieństwa niewykonania zobowiązania w porównaniu do wartości tego parametru na moment początkowego ujęcia ekspozycji, natomiast odpisy na oczekiwane straty kredytowe są szacowane indywidualnie oraz dla portfeli jednorodnych przy wykorzystaniu metod statystycznych na podstawie parametrów ryzyka metodą portfelową. Parametry ryzyka, takie jak prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (PD), strata w momencie niewykonania zobowiązania (LGD), czy wartość ekspozycji na moment niewykonania zobowiązania (EAD) są wyznaczone dla jednorodnych grup należności kredytowych w oparciu o dane historyczne, przy uwzględnieniu oczekiwanych warunków makroekonomicznych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe stanowią szacunek strat kredytowych oczekiwanych w odniesieniu do należności kredytowych na dzień bilansowy w horyzoncie 12 miesięcy bądź całego okresu życia ekspozycji. Obszar ten uznaliśmy za kluczową sprawę badania, ponieważ, biorąc pod uwagę wielkość portfela kredytowego, szacowanie odpisów na oczekiwane straty kredytowe ma istotny wpływ na sprawozdanie finansowe, wiąże się z niepewnością i wymaga od Zarządu zastosowania istotnego osądu. Głównym obszarem ryzyka jest brak identyfikacji istniejących przesłanek utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz dobór niewłaściwych danych do wyznaczenia parametrów modelu statystycznego, które mogą nie odzwierciedlać oczekiwanego poziomu strat kredytowych na dany dzień bilansowy, a także w odniesieniu do kredytów ocenianych indywidualnie ryzyko przyjęcia niewłaściwych założeń w procesie wyceny w zakresie zastosowania scenariuszy odzysku, wyceny zabezpieczeń czy też przyjętych przez Grupę Kapitałową terminów planowanych przepływów pieniężnych. Ponadto występuje ryzyko błędów w procesie kalkulacji odpisów.

- ocenę stosowanej przez Grupę Kapitałową metodyki szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe pod kątem zgodności z wymogami odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej oraz praktyką rynkową;
- ocenę zaprojektowania i wdrożenia oraz testowanie efektywności kluczowych kontroli wewnętrznych, w tym kontroli w środowisku informatycznym, stosowanych w procesie identyfikacji zdarzeń powodujących utratę wartości bądź istotny wzrost ryzyka kredytowego oraz kalkulacji odpisów na oczekiwane straty kredytowe;
- procedury analityczne w zakresie struktury i dynamiki zmian salda należności kredytowych oraz parametrów odzwierciedlających jakość portfela kredytowego oraz poziom odpisów (np. udział kredytów przeterminowanych, wskaźnik pokrycia odpisami), mające na celu identyfikację grup należności kredytowych z niedoszacowanymi odpisami aktualizującymi;
- analizę poprawności identyfikacji przez Grupę Kapitałową przesłanek utraty wartości oraz istotnego wzrostu ryzyka kredytowego na całej populacji ekspozycji (np. status przeterminowania, istotny wzrost PD, restrukturyzacja);
- rekalkulację odpisów na oczekiwane straty kredytowe na próbie należności ze stwierdzoną utratą wartości;
- krytyczną ocenę założeń oraz danych wejściowych przyjętych dla poszczególnych kluczowych parametrów ryzyka kredytowego, takich jak PD, LGD i EAD poprzez analizę wyników testów przeprowadzonych przez Grupę Kapitałową w zakresie poprawności modeli wykorzystywanych w estymacji oczekiwanych strat kredytowych;
- niezależną rekalkulację wybranych parametrów statystycznych oraz straty oczekiwanej na wybranej próbie ekspozycji;
- ocenę adekwatności odpisów na oczekiwane straty kredytowe poprzez odniesienie do strat kredytowych

poniesionych na portfelu kredytowym w przeszłości;

- dla należności istotnych analizowanych indywidualnie na podstawie wybranej próby – ocenę poprawności identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego oraz przesłanek utraty wartości, a dla aktywów z utratą wartości krytyczną ocenę kluczowych założeń przyjętych przez Grupę Kapitałową oraz niezależne przeliczenie wartości odpisów.

Ryzyko prowadzenia działalności, sprawy sporne i reklamacje klientów

Na dzień bilansowy rezerwy z tytułu zwrotu części kosztów związanych z udzielonymi kredytami konsumpcyjnymi i hipotecznymi, które zostały przedpłacone przed dniem bilansowym wyniosły 104 mln zł (Nota 36 skonsolidowanego sprawozdania finansowego). Przychód odsetkowy za 2019 r. został pomniejszony o kwotę 147 mln zł z tytułu przewidywanego zwrotu tych kosztów w okresach przyszłych (Noty 6 oraz 35 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Z tytułu ryzyka związanego z obecnymi i potencjalnymi sprawami sądowymi z kredytobiorcami, którzy uzyskali w przeszłości kredyty hipoteczne denominowane lub indeksowane w CHF, saldo portfela kredytowego brutto na dzień 31 grudnia 2019 r. zostało pomniejszone o 422 mln zł, a kwota rezerw wyniosła 29 mln zł (Noty 25, 36 oraz 61 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Rezerwy na pozostałe sprawy sądowe i ryzyko prowadzenia działalności wyniosły łącznie 52 mln zł (Nota 36 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Kluczowa sprawa badania

Podmioty Grupy Kapitałowej działające na rynkach regulowanych narażone są na ryzyko zmian w interpretacji przepisów prawa oraz zdarzenia (inne niż wynikające z ryzyka kredytowego), które mogą skutkować niższymi niż umowne przepływami pieniężnymi z kontraktów finansowych z klientami lub ujawnieniem się, wynikającego ze zdarzeń przeszłych, obowiązku lub zobowiązania, których uregulowanie będzie wymagać wydatkowania środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne („kwota ryzyka”). Identyfikację takich zdarzeń przez Grupę Kapitałową, dokonanie wiarygodnego szacunku kwoty ryzyka oraz ujawnienia w tym zakresie uważamy za kluczową sprawę badania.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. w szczególności odnosi się to do skutków dwóch wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej („TSUE”) z dnia 11 września 2019 r. (sprawa C-383/18) oraz z dnia 3 października 2019 r. (sprawa C-260/18). Chociaż żaden z tych wyroków nie odnosił się bezpośrednio do podmiotów

Nasze procedury

Nasze procedury badania obejmowały między innymi:

- ocenę polityki rachunkowości i metodyki kalkulacji szacunków Grupy Kapitałowej w odniesieniu do ujęcia w sprawozdaniu finansowym skutków finansowych wyroków TSUE oraz innych ryzyk prowadzenia działalności, spraw spornych i reklamacji klientów;
- ocenę funkcjonowania i efektywności kontroli wewnętrznych w zakresie identyfikacji, monitorowania i dokonywania szacunku ryzyka prowadzenia działalności oraz ryzyka wynikającego z reklamacji i spraw spornych z klientami;
- analizę korespondencji, raportów i zaleceń pokontrolnych otrzymanych przez Grupę Kapitałową od organów regulacyjnych;
- ocenę wewnętrznych analiz i raportów Grupy Kapitałowej w zakresie ryzyka braku zgodności z przepisami oraz ryzyka prowadzenia działalności;

Grupy Kapitałowej, to wywołały one skutki, o których piszemy poniżej.

Wyrok TSUE z dnia 11 września 2019 r.

Wyrok zmienił interpretację zapisów Ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim w zakresie obowiązku zwrotu części kosztów związanych z udzielanymi kredytami konsumenckimi w przypadku spłaty kredytu przed kontraktowym terminem wymagalności. Grupa Kapitałowa dokonała szacunku najbardziej prawdopodobnych wydatków, które będą poniesione w związku z powyższym a które odnoszą się do:

- spodziewanych reklamacji z tytułu dokonanych w przeszłości wcześniejszych spłat kredytów konsumenckich; oraz
- zwrotów, które będą dokonywane w przyszłości w rezultacie wcześniejszej spłaty kredytu konsumenckiego.

Grupa Kapitałowa dokonała również podobnego oszacowania prawdopodobnych wydatków w odniesieniu do kredytów hipotecznych udzielonych na podstawie Ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami.

Wyrok TSUE z dnia 3 października 2019 r.

W wyniku wyroku zwiększyła się liczba pozwów przeciwko Grupie Kapitałowej wnoszonych przez kredytobiorców, którzy zaciągnęli w przeszłych latach kredyty hipoteczne denominowane lub indeksowane w CHF („kredyty CHF”). Grupa Kapitałowa oceniła, iż wzrost ten może utrzymać się przez pewien czas w przyszłości, co przy braku jednolitej linii orzeczniczej w tym zakresie może skutkować niższymi oczekiwanymi przepływami pieniężnymi z tytułu kredytów CHF, niż te wynikające z zawartych umów. W celu określenia szacunku nowych oczekiwanych przepływów pieniężnych z portfela kredytów CHF Grupa Kapitałowa dokonała między innymi oceny prawdopodobieństwa różnych scenariuszy w zakresie przyszłych możliwych wyroków sądów w odniesieniu do spraw dotyczących kredytów CHF udzielonych przez Grupę Kapitałową, dokonała oszacowania najbardziej oczekiwanej liczby nowych pozwów oraz

- analizę bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego pod kątem kompletności zidentyfikowanych ryzyk prowadzenia działalności;
 - analizę skarg i reklamacji zgłoszonych przez klientów oraz ich wpływu (w tym potencjalnego) na Grupę Kapitałową;
 - analizę potwierdzeń spraw sądowych otrzymanych od zewnętrznych kancelarii reprezentujących Grupę Kapitałową w tych postępowaniach oraz dokonanego przez te kancelarie szacunku skutków finansowych wynikających z tych spraw;
 - analizę opinii prawnej zawierającej ocenę wyroku TSUE z dnia 3 października 2019 r. dla Grupy Kapitałowej w kontekście innych wyroków sądów powszechnych w Polsce w podobnych sprawach wydanych po wyroku TSUE, z uwzględnieniem charakterystyki praktyk i wzorców umownych wykorzystywanych przez Grupę Kapitałową dla kredytów CHF oraz ocenę prawdopodobieństwa kształtowania się określonych przez Grupę scenariuszy w zakresie możliwych rozstrzygnięć;
 - ocenę racjonalności założeń odnośnie liczby spodziewanych roszczeń ze strony klientów na podstawie zaobserwowanych w Grupie Kapitałowej trendów w tym zakresie, a także skali zgłaszanych reklamacji w innych sporach w latach poprzednich;
 - analizę historyczną trafności szacunków dokonanych w okresach przeszłych z perspektywy strat, które wystąpiły w kolejnych okresach;
 - analizę poprawności istotnych danych wejściowych wykorzystanych do sporządzenia szacunków na ryzyka wynikającego z obu wyroków TSUE poprzez ich uzgodnienie do odpowiednich systemów informatycznych Grupy Kapitałowej.
 - analizę wrażliwości szacunków na zmiany w kluczowych założeniach oraz biorąc pod uwagę powyższe, ocenę czy przyjęty poziom istotnych założeń wskazuje na stronniczość Zarządu;
-

horyzontu czasowego, w którym one mogą wystąpić.

Szacunki ryzyka wynikającego z obu wyroków TSUE obarczone są istotną niepewnością w zakresie między innymi liczby reklamacji i stopy przedpłat kredytów konsumenckich oraz hipotecznych w przyszłości, liczby przyszłych pozwów dotyczących kredytów hipotecznych denominowanych lub indeksowanych w CHF oraz możliwych rozstrzygnięć istniejących i oczekiwanych sporów.

- niezależne określenie przez nas zakresu racjonalnie prawdopodobnych założeń, w tym alternatywnych, dokonanie na tej podstawie własnego szacunku i porównanie z oszacowaniem Grupy Kapitałowej;
- ocenę kompletności i poprawności ujawnień wymaganych przez MSSF, które są związane z zaprezentowanymi szacunkami.

Wartość firmy – ocena pod kątem utraty wartości

Wartość księgową wartości firmy wyniosła 1 200 mln zł na dzień 31 grudnia 2019 r. (Nota 27 skonsolidowanego sprawozdania finansowego).

Kluczowa sprawa badania

Wartość firmy wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej powstała z tytułu nabycia w latach ubiegłych przez Grupę Kapitałową spółek Nordea Bank Polska SA, PKO Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych SA, PKO Życie Towarzystwo Ubezpieczeń SA, PKO Leasing Pro SA, Raiffeisen – Leasing Polska SA, PKO BP Bankowy PTE SA i Centrum Finansowe Puławska Sp. z o.o.

Zgodnie z wymogami odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej, Grupa Kapitałowa przeprowadza test na utratę wartości wartości firmy nie rzadziej niż raz w roku. W ramach omawianego testu wartość firmy przypisywana jest do poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne („OWŚP”) jednostki przejmującej, które zgodnie z oczekiwaniami mają odnieść korzyści z tytułu synergii uzyskanej w wyniku takiego połączenia. Wartość księgową powyższych OWŚP jest następnie porównywana z ich wartością odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna szacowana jest zasadniczo na podstawie wartości użytkowej poszczególnych OWŚP, tj. bieżącej, szacunkowej wartości ich przyszłych przepływów pieniężnych z uwzględnieniem wartości rezydualnej.

Oszacowanie wartości użytkowej jest procesem złożonym i wymaga zastosowania istotnych osądów oraz założeń dotyczących przyszłych przepływów pieniężnych, stopy dyskonta, w tym stopy wolnej od ryzyka, premii za ryzyko rynkowe, parametru beta

Nasze procedury

Nasze procedury badania obejmowały między innymi:

- ocenę zaprojektowania i wdrożenia kontroli wewnętrznych Grupy Kapitałowej w procesie testowania wartości firmy pod kątem utraty wartości, w tym w szczególności w zakresie terminowości sporządzania testu na utratę wartości firmy oraz analizy i zatwierdzania wyników testu przez osoby do tego uprawnione;
- ocenę poprawności osądów Grupy Kapitałowej w zakresie przypisania wartości firmy do poszczególnych OWŚP na podstawie naszej znajomości działalności Grupy Kapitałowej;
- przy wsparciu naszych własnych specjalistów z zakresu wycen, ocenę czy model wykorzystywany przez Grupę Kapitałową do szacowania wartości użytkowej OWŚP spełnia wymogi odpowiednich standardów sprawozdawczości finansowej;
- krytyczną ocenę poprawności przyjętych przez Grupę Kapitałową założeń i dokonanych szacunków służących określeniu wartości użytkowej poszczególnych OWŚP, do których przypisano wartość firmy, w tym:
 - ocenę prognozowanych wyników finansowych poprzez odniesienie do historycznych wyników oraz jakości procesu budżetowania w okresach poprzednich;

oraz stopy wzrostu w okresie rezydualnym. Prognozy te obarczone są znaczącym ryzykiem zmian ze względu na zmieniające się warunki ekonomiczne.

- ocenę przedstawionych modeli kalkulacji wartości użytkowej (pod kątem matematycznej poprawności oraz logicznej spójności) oraz ocenę racjonalności przyjętych przez Grupę Kapitałową założeń makroekonomicznych poprzez porównanie do danych rynkowych, w tym założeń dotyczących stopy dyskonta (stopy wolnej od ryzyka, premii za ryzyko rynkowe, parametru beta) oraz stopy wzrostu w okresie rezydualnym.
- ocenę poprawności oraz kompletności ujawnień w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w zakresie wartości firmy oraz jej testowania pod kątem utraty wartości wymaganych przez odpowiednie standardy sprawozdawczości finansowej.

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego przedstawiającego rzetelny i jasny obraz zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską, przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości oraz z obowiązującymi Grupę Kapitałową przepisami prawa i statutem Jednostki dominującej, a także za kontrolę wewnętrzną, którą Zarząd Jednostki dominującej uznaje za niezbędną, aby zapewnić sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego niezawierającego istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem.

Sporządzając skonsolidowane sprawozdanie finansowe Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za ocenę zdolności Grupy Kapitałowej do kontynuowania działalności, ujawnienie, jeżeli ma to zastosowanie, kwestii

związanych z kontynuacją działalności oraz za przyjęcie założenia kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości, z wyjątkiem sytuacji kiedy Zarząd Jednostki dominującej albo zamierza dokonać likwidacji Grupy Kapitałowej, zaniechać prowadzenia działalności, albo gdy nie ma żadnej realnej alternatywy dla likwidacji lub zaniechania prowadzenia działalności.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości („ustawa o rachunkowości”), Zarząd oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do zapewnienia, aby skonsolidowane sprawozdanie finansowe spełniało wymagania przewidziane w tej ustawie. Członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są odpowiedzialni za nadzór nad procesem sprawozdawczości finansowej Grupy Kapitałowej.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta za badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Celem badania jest uzyskanie racjonalnej pewności, czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe jako całość nie zawiera istotnego zniekształcenia spowodowanego oszustwem lub błędem oraz wydanie sprawozdania z badania zawierającego naszą opinię. Racjonalna pewność jest wysokim poziomem

pewności, ale nie gwarantuje, że badanie przeprowadzone zgodnie z KSB zawsze wykryje istniejące istotne zniekształcenie. Zniekształcenia mogą powstawać na skutek oszustwa lub błędu i są uważane za istotne, jeżeli można racjonalnie oczekiwać, że pojedynczo lub łącznie mogłyby wpłynąć na

decyzje ekonomiczne użytkowników podejmowane na podstawie skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Zakres badania nie obejmuje zapewnienia co do przyszłej rentowności Grupy Kapitałowej ani efektywności lub skuteczności prowadzenia jej spraw przez Zarząd Jednostki dominującej, obecnie lub w przeszłości.

Podczas badania zgodnego z KSB stosujemy zawodowy osąd i zachowujemy zawodowy sceptycyzm, a także:

- identyfikujemy i szacujemy ryzyka istotnego zniekształcenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego spowodowanego oszustwem lub błędem, projektujemy i przeprowadzamy procedury badania odpowiadające tym ryzykom i uzyskujemy dowody badania, które są wystarczające i odpowiednie, aby stanowić podstawę dla naszej opinii. Ryzyko niewykrycia istotnego zniekształcenia wynikającego z oszustwa jest większe niż istotnego zniekształcenia wynikającego z błędów, ponieważ oszustwo może obejmować zмовę, fałszerstwo, celowe pominięcie, wprowadzenie w błąd lub obejście systemu kontroli wewnętrznej;
- uzyskujemy zrozumienie kontroli wewnętrznej stosowanej dla badania w celu zaprojektowania procedur badania, które są odpowiednie w danych okolicznościach, ale nie w celu wyrażenia opinii na temat skuteczności działania kontroli wewnętrznej Grupy Kapitałowej;
- oceniamy odpowiedniość zastosowanych zasad (polityki) rachunkowości oraz zasadność szacunków księgowych oraz powiązanych z nimi ujawnień dokonanych przez Zarząd Jednostki dominującej;
- wyciągamy wniosek na temat odpowiedniości zastosowania przez Zarząd Jednostki dominującej zasady kontynuacji działalności jako podstawy rachunkowości oraz, na podstawie uzyskanych dowodów badania, oceniamy, czy istnieje istotna niepewność związana ze zdarzeniami lub okolicznościami, które mogą poddawać w znaczącą wątpliwość zdolność Grupy Kapitałowej do kontynuacji działalności. Jeżeli dochodzimy do wniosku, że istnieje istotna niepewność, wymagane jest od nas zwrócenie uwagi w sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego na powiązane ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu

finansowym lub, jeżeli takie ujawnienia są nieodpowiednie, modyfikujemy naszą opinię. Nasze wnioski są oparte na dowodach badania uzyskanych do dnia sporządzenia sprawozdania z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Przyszłe zdarzenia lub warunki mogą spowodować, że Grupa Kapitałowa zaprzestanie kontynuacji działalności;

- oceniamy ogólną prezentację, strukturę i treść skonsolidowanego sprawozdania finansowego, w tym ujawnienia, a także czy skonsolidowane sprawozdanie finansowe odzwierciedla stanowiące ich podstawę transakcje i zdarzenia w sposób zapewniający rzetelną prezentację;
- uzyskujemy wystarczające i odpowiednie dowody badania odnośnie informacji finansowych jednostek lub działalności gospodarczych wewnątrz Grupy Kapitałowej w celu wyrażenia opinii na temat skonsolidowanego sprawozdania finansowego. Jesteśmy odpowiedzialni za kierowanie, nadzór i przeprowadzenie badania Grupy Kapitałowej i pozostajemy wyłącznie odpowiedzialni za naszą opinię z badania.

Przekazujemy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej informacje między innymi o planowanym zakresie i terminie przeprowadzenia badania oraz znaczących ustaleniach badania, w tym wszelkich znaczących słabościach kontroli wewnętrznej, które zidentyfikujemy podczas badania.

Przekazujemy Komitetowi Audytu Jednostki dominującej oświadczenie, że przestrzegaliśmy stosownych wymogów etycznych dotyczących niezależności oraz informujemy o wszystkich powiązaniach i innych sprawach, które mogłyby być racjonalnie uznane za stanowiące zagrożenie dla naszej niezależności, a tam gdzie ma to zastosowanie, informujemy o zastosowanych zabezpieczeniach.

Spośród spraw przekazywanych Komitetowi Audytu Jednostki dominującej wskazaliśmy te sprawy, które były najbardziej znaczące podczas badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego za bieżący okres sprawozdawczy uznając je za kluczowe sprawy badania. Opisujemy te sprawy w naszym sprawozdaniu z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, chyba że przepisy prawa lub regulacje zabraniają ich publicznego ujawnienia lub gdy,

w wyjątkowych okolicznościach, ustalimy, że sprawa nie powinna być komunikowana w naszym sprawozdaniu, ponieważ można byłoby racjonalnie oczekiwać, że negatywne

konsekwencje wynikające z jej ujawnienia przeważałyby korzyści takiej informacji dla interesu publicznego.

Inne informacje, w tym sprawozdanie z działalności

Inne informacje

Na inne informacje składają się:

- list Prezesa Zarządu;
- Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej sporządzone łącznie ze Sprawozdaniem Zarządu z działalności Banku za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2019 r. („Sprawozdanie z działalności”) wraz z oświadczeniem o stosowaniu ładu korporacyjnego i oświadczeniem na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b ustawy o rachunkowości, które są wyodrębnionymi częściami tego Sprawozdania z działalności oraz

zawartym w nim oświadczeniem Zarządu Jednostki dominującej odnośnie sporządzenia Sprawozdania z działalności;

- oświadczenie Rady Nadzorczej dotyczące Komitetu Audytu; oraz
- ocena Rady Nadzorczej wraz z uzasadnieniem dotycząca skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jednostkowego sprawozdania finansowego oraz Sprawozdania z działalności w zakresie zgodności z księgami, dokumentami oraz ze stanem faktycznym (razem „Inne informacje”).

Odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki dominującej

Zarząd Jednostki dominującej jest odpowiedzialny za Inne informacje zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa.

Zarząd oraz członkowie Rady Nadzorczej Jednostki dominującej są zobowiązani do

zapewnienia, aby Sprawozdanie z działalności wraz z wyodrębnionymi częściami spełniało wymagania przewidziane w ustawie o rachunkowości.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Nasza opinia z badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie obejmuje Innych informacji.

W związku z badaniem skonsolidowanego sprawozdania finansowego naszym obowiązkiem jest zapoznanie się z Innymi informacjami, i czyniąc to, rozważenie, czy nie są one istotnie niespójne ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym, z naszą wiedzą uzyskaną w trakcie badania, lub w inny sposób wydają się być istotnie zniekształcone. Jeżeli na podstawie wykonanej pracy stwierdzimy istotne zniekształcenie w Innych informacjach, to jesteśmy zobowiązani poinformować o tym w naszym sprawozdaniu z badania.

Naszym obowiązkiem zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jest również wydanie opinii, czy Sprawozdanie z działalności zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa

oraz czy jest zgodne z informacjami zawartymi w rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Ponadto zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach jesteśmy zobowiązani do wydania opinii, czy Grupa Kapitałowa w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego zawarła informacje wymagane przepisami prawa lub regulaminami, a w odniesieniu do określonych informacji wskazanych w tych przepisach lub regulaminach stwierdzenie, czy są one zgodne z mającymi zastosowanie przepisami prawa i informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym oraz do poinformowania, czy Grupa Kapitałowa sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych.

Opinia o Sprawozdaniu z działalności

Na podstawie pracy wykonanej w trakcie badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego, naszym zdaniem, Sprawozdanie z działalności, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa; oraz
- jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Opinia o oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego

Naszym zdaniem, w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, które jest wyodrębnioną częścią Sprawozdania z działalności, Grupa Kapitałowa zawarła informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim („rozporządzenie”).

Ponadto naszym zdaniem informacje określone w paragrafie 70 ust. 6 punkt 5 lit. c-f, h oraz lit. i rozporządzenia zawarte w oświadczeniu o stosowaniu ładu korporacyjnego, we wszystkich istotnych aspektach:

- zostały sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa, oraz
- są zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacja na temat informacji niefinansowych

Zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach potwierdzamy, że Grupa Kapitałowa sporządziła oświadczenie na temat informacji niefinansowych, o którym mowa w art. 55 ust. 2b ustawy o rachunkowości jako wyodrębnioną część Sprawozdania z działalności.

Nie wykonaliśmy żadnych prac atestacyjnych dotyczących oświadczenia na temat informacji niefinansowych i nie wyrażamy jakiegokolwiek zapewnienia na jego temat.

Oświadczenie na temat Innych informacji

Ponadto oświadczamy, że w świetle wiedzy o Grupie Kapitałowej i jej otoczeniu uzyskanej podczas naszego badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie stwierdziliśmy

w Sprawozdaniu z działalności oraz pozostałych Innych informacjach istotnych zniekształceń.

Sprawozdanie na temat innych wymogów prawa i regulacji

Informacja o przestrzeganiu regulacji ostrożnościowych

Zarząd Jednostki dominującej odpowiada za zapewnienie zgodności działania Grupy Kapitałowej z regulacjami ostrożnościowymi, w tym za prawidłowość ustalenia współczynników kapitałowych.

Naszym obowiązkiem jest poinformowanie w sprawozdaniu z badania, czy Grupa Kapitałowa przestrzega obowiązujących regulacji ostrożnościowych określonych w odrębnych przepisach, w szczególności czy Grupa Kapitałowa prawidłowo ustaliła współczynniki kapitałowe przedstawione w nocie 65 „Adekwatność kapitałowa”.

Celem badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie było wyrażenie opinii na temat przestrzegania przez Grupę Kapitałową obowiązujących regulacji ostrożnościowych, a zatem nie wyrażamy opinii na ten temat.

W oparciu o przeprowadzone badanie skonsolidowanego sprawozdania finansowego informujemy, że nie zidentyfikowaliśmy przypadków naruszenia przez Grupę Kapitałową w okresie od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. obowiązujących regulacji ostrożnościowych, określonych w odrębnych

przepisach, w szczególności w zakresie prawidłowości ustalenia przez Grupę Kapitałową współczynników kapitałowych na

dzień 31 grudnia 2019 r., które mogłyby mieć istotny wpływ na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Oświadczenie na temat świadczenia usług niebędących badaniem sprawozdania finansowego

Zgodnie z naszą najlepszą wiedzą i przekonaniem oświadczamy, że nie świadczyliśmy zabronionych usług niebędących badaniem, o których mowa w art. 5 ust. 1 akapit drugi rozporządzenia UE oraz art. 136 ustawy o biegłych rewidentach.

Usługi niebędące badaniem sprawozdań finansowych, które świadczyliśmy na rzecz Jednostki dominującej w badanym okresie zostały ujawnione w nocie 53 skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Wybór firmy audytorskiej

Zostaliśmy wybrani po raz pierwszy do badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 11 marca 2015 r. oraz ponownie w kolejnych latach, w tym uchwałą z dnia 26 stycznia 2017 r. do

badania rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2019 r. Całkowity nieprzerwany okres zlecenia badania wynosi 5 lat począwszy od roku obrotowego zakończonego 31 grudnia 2015 r. do 31 grudnia 2019 r.

W imieniu firmy audytorskiej

KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k.

Nr na liście firm audytorskich: 3546

Tadeusz de Ville

Komandytariusz, Pełnomocnik

Katarzyna Łącka-Dziekan

Kluczowy biegły rewident
Nr w rejestrze 13131

Warszawa, 12 lutego 2020 r.